

עת"א 30099/02/16 - מקדאד מקדאד נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 30099-02-16 מקדאד(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני	כבוד השופט יוסף בן-חמו
עותר	מקדאד מקדאד (אסיר)
נגד	
משיבים	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים 2. מדינת ישראל

החלטה

בפני עתירת אסיר המבקש להשתלב בסבב חופשות. העותר מבקש כי לצורך דיון בבקשתו לחופשה יורה ביהמ"ש על שינוי הסיווג לקטגוריה שתאפשר שילובו בסבב חופשות.

העותר הינו אסיר עולם, המרצה עונש של מאסר עולם לאחר שהורשע בבית המשפט העליון בעבירות של רצח וניסיון לרצח. עונשו נקצב ל-33 שנות מאסר, בשנת 2011. מסווג לקטגוריה "א".

נימוקי הבקשה

העותר ריצה את תקופת המינימום הנדרשת ב"פקנ"צ החופשות" ועומד בתנאי הסף. העותר פנה וביקש להשתלב בסבב חופשות עוד בשנת 2013. המשיבה דחתה את בקשתו בנימוק שהוא מסווג כמשתתף ל"ארגון פשיעה". ל"תואר" שבחר המשיב להעניק לעותר אין כל קשר למציאות. משנדחתה בקשתו, פנה בעתירה לביהמ"ש. ביהמ"ש דחה את העתירה בהחלטה מיום 04/02/14, בעיקר בשל קיומו של חומר מודיעיני המצביע על כך שלא חלה הפחתה במסוכנות העותר. הגדרתו של העותר כמשתתף ל"ארגון פשיעה" הוסרה. בקשה נוספת של העותר להשתלב בסבב חופשות נדחתה ביום 15/01/15 בשל הנימוק כי הוא משויך לכנופיה, נימוק שהוסר כבר מעל הפרק. נימוק נוסף להחלטה היה מידע מודיעיני שלילי, לרבות מידע עדכני, המלמד על המשך מעורבות בפלילים. כמו כן, צוינה העובדה שהעותר ביצע עבירה משמעתית כאשר התייחד עם אשתו, כשהכניס לתאו ללא אישור בקבוק בושם ואלכוהול ותמונות של בנו. גם על החלטה זו הגיש האסיר עתירה. ביהמ"ש בהחלטה מיום 21/04/15 דחה את העתירה תוך שהוא מנמק זאת בחומר המודיעיני.

העותר שב ופנה כעת, בשלישית בבקשה לחופשה. למרות שהוצגו בפני הוועדה טיעונים בכתב מטעם האסיר בהם פורטו נסיבות חייו האישיות לרבות תהליך שיקומו הארוך, חו"ד העו"ס המטפלת, עמדת מפקד בית הסוהר ואבחון פסיכולוגי, דחתה הוועדה את בקשתו.

החלטה אחרונה זו היא נושא העתירה.

לטענת העותר, ההחלטה הינה בלתי סבירה באופן המחייב התערבות שיפוטית. ההחלטה הינה הססנית, המקנה משקל זעום לכל הנתונים החיוביים שעמדו לזכותו של העותר, העמל הרב שהשקיע בשיקומו, התנהלותו החיובית ביותר, המלצות המערך הסוציאלי ומנהל בית הסוהר שצידדו במתן חופשה. לא ניתן לקבל את קביעת הוועדה, לפיה- האסיר נמצא בתחילת דרכו הטיפולית. האסיר נמצא בסופו של תהליך שיקום, אם לא מעבר לכך. מטרת מתן חופשה הינה מתן תמריץ לאסירים וחזוק הקשר בין האסיר לבין משפחתו וקהילת מגוריו. להמלצת העו"ס הצטרף מפקד בית הסוהר. הדו"ח הפסיכולוגי עליו מתבססת הוועדה הינו ישן ואינו משקף את מצבו היום. באשר למידע המודיעיני, מידע זה אינו עדכני ואינו קונקרטי. העותר לא מכחיש שנולד למשפחת פשע וגדל בסביבה רוויית פשע, סביבה שבסופו של יום הובילה אותו לרצות עונש של מאסר עולם, אך אין בכך כדי למנוע ממנו לצאת לחופשה ראשונה ולקעקע את הסיכוי לשיקומו. המסוכנות כיום הינה ערטילאית וניתן לאינה. לאסיר אושרה בעבר חופשה בליווי וחופשה חריגה.

העותר מפנה להחלטה בעניין שהוא דומה לטענתו, שניתנה בבית המשפט המחוזי מרכז בעניין רוזנשטיין.

העותר טוען כי נפלה טעות גסה בהחלטת הנציבה, כשלא היתה מוכנה לבחון האם קיימות דרכים לאיין את המסוכנות העולה מהמידע הקונקרטי, בדרך יצירתית יותר.

תגובת המשיבה

הסמכות להורות על הוצאתו לחופשה של אסיר עולם, נתונה לנציבת שב"ס ומותנית בהמלצת ועדת אסירי עולם ובהתנהגות הולמת. הוועדה אשר דנה בעניינו ביום 23/05/16 החליטה שלא להמליץ על הוצאתו של העותר לחופשה, בהתבסס על עמדת משטרת ישראל ועמדת מודיעין שב"ס.

במסגרת דיון אחר בבקשתו של העותר ליציאה ל"חופשה חריגה" (עת"א 11230-06-16), הונח בפני ביהמ"ש מידע מודיעיני וביהמ"ש הביע דעתו שלחומר המודיעיני תהיה השלכה ממשית ומשמעותית לגבי אפשרות שילובו בסבב חופשות "רגיל".

החלטת הנציבה ניתנה לאחר עריכת איזון ראוי מתוך ראייה רחבה המשקללת נכונה את הסיכויים הכרוכים בהוצאת העותר לחופשה.

טיעונים נוספים:

בדיון שנערך ביום 12/07/16 הוסיפו וטענו ב"כ הצדדים.

ב"כ העותר טען כי עניין המידעים, צריך שיבחן שוב מעת לעת. הפנה לקביעתו של המותב שדן בבקשת העותר לחופשה חריגה שקבע כי מדובר במידע כללי, לא ספציפי וקונקרטי ומתייחס לשיוך המשפחתי של העותר במסגרת כתב האישום שהביא להרשעתו.

היותו בן למשפחת פשע, על כל המורכבות, מציב אותו בעמדת מעקב מודיעיני, אך אי אפשר לשלול את זכויותיו במשך שנים אלא אם מדובר במידע קונקרטי המצביע על כך שהעותר מעורב בפעילות פלילית. המשטרה מנסה לבטח עצמה

ב"ביטוח מקיף" שיכסה כל סיכון אפשרי.

המשטרה מתייחסת בחוות דעתה לאירוע של רצח שני אנשי מלפני שנה וחצי ומשייכת את האירוע לסכסוך בין שתי המשפחות. המשטרה טוענת כי משפחתו של האסיר מסוכסכת עם משפחות פשע אחרות. העותר איננו אחראי לסכסוך ארוך השנים בין המשפחות. מבחינתו מאז הרשעתו ישנה רגיעה. מדובר בחשש תיאורטי. ניתן להורות על שילוב הדרגתי בסבב חופשות. המשטרה מציינת את המערכת יחידת השטח שלפיה אין מידע קונקרטי, אך מציינת שאין לראות בכך איון מסוכנות.

ב"כ העותר טענה כי לדברי האסיר, אמר לו ק. המודיעין בשב"ס כי המידע המודיעיני מהעת האחרונה שהוגש לעיון ביהמ"ש במסגרת העתירה ליציאה לחופשה חריגה נמצא כשגוי.

ניתנה לב"כ המשיבה שהות לבדוק את טענת העותר מול הגורמים הרלוונטיים.

בכתב התשובה המשלים ציינת המשיבה כי נערך בירור קמ"ן בית הסוהר ואכן היתה שיחה עם העותר שהתייחסה לידיעה מחודש 10/15, שעניינה תקיפה שהותקף העותר על ידי אסיר אחר ואכן מידע זה הוזן בטעות.

ב"כ המשיבה הדגישה עם זאת, כי אין קשר בין האירוע מ-10/15 לבין האירוע מ-01/16, שהונח בפני ביהמ"ש במסגרת העתירה לחופשה חריגה, שאליו התייחס ביהמ"ש במסגרת העתירה שם כפי שפורט על ידי ב"כ המשיבה בכתב התשובה לעתירה.

בעקבות כתב התשובה המשלים הגיש ב"כ העותר בקשה דחופה, בה ביקש:

א. להורות להמציא להגנה פראפראזה אודות הידיעה מ-01/16.

ב. להציג בפני ביהמ"ש עמדה עדכנית לגבי הידיעה מ-01/16, שכן ביום 18/07/16 שוחח קמ"ן ב"ס שיטה אודות הידיעה מ-01/16 וזה האחרון הודיע כי מאחר וידיעה זו לא הוצלבה ולא אומתה אין בה כל ממש.

דין:

אתיחס ראשית לבקשתו האחרונה של ב"כ העותר, לקבלת פראפראזה וקבלת עמדה עדכנית אודות הידיעה מ-01/2016.

אין בידי לקבל את בקשתו של ב"כ העותר, לא רק בשל העובדה שדי בחומר האחר הנוסף כדי להצדיק את ההחלטה המנהלית.

לא ניתן לנהל דיון ענייני בעתירה ולהכריע בה אם ביהמ"ש יצטרך, כל אימת שהעותר טוען כי נאמרה לו אמירה כזו או אחרת ע"י מי מגורמי שב"ס, לבקש תגובה ותשובה וחוזר חלילה.

הכלל של "סופיות הדיון" נכון לא רק כאשר הדיון מסתיים בהכרעה. הכלל נכון גם כאשר להתנהלות הדיון. משמעותו

היא, שאין לדון שוב ושוב באותו עניין כאשר הנושא הועלה כבר ונטען, גם אם טרם ניתנה הכרעה

אמירה כזו או אחרת של איש סגל בשב"ס איננה משנה את העובדה שבפני בימ"ש מידע ובו התייחסות רשמית **לרמת מהימנות המודיע ורמת מהימנות המידע**.

במסגרת החלטתי מיום 19/07/16 בעניין העתירה לחופשה חריגה (11230-06-16) התייחסתי לידיעה זו, שרמת מהימנותה ואמינותה הוגדרה כ-"ב/1", שמשמעותה מקור הידיעה ותיק ומהימן, שמרבית ידיעותיו אומתו או הוצלבו ומהימנות הידיעה הוגדרה כגבוהה.

העמדה הרשמית של שב"ס היא זו שמתגבשת בדו"חות ובמסמכים ושאותם מציגה ב"כ המשיבה בפני בימ"ש ולא אמירה זו או אחרת של גורמים מסוימים (ר' רע"ב 3918/09 מ"י נ' עוודד, מפי כב' השופט ג'ובראן).

באשר לפראפראזה, זו פורטה בפרוטוקול הדיון של ועדת אסירי עולם, צורפה לכתב התשובה של המשיבה בהליך בעת"א 11230-06-16 והובאה בפני ב"כ האסיר המייצגת אותו גם בהליך כאן, נרשם "התקבל מידע מודיעיני כנגד האסיר הקושר אותו למעורבות באמל"ח". הצדדים יתייחסו בטיעוניהם לידיעה זו במסגרת הדיונים שהתקיימו שם, האחד ביום 14/06/16 והשני ביום 28/06/16.

באשר לעתירה עצמה, לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ולאחר עיון במידעים המודיעיניים, בפרוטוקולי הדיונים של ועדת אסירי עולם, נחה דעתי כי אין מקום להתערב בהחלטה המינהלית.

טענות העותר בדבר חשיבות מתן חופשה לאסיר והתמריץ החיובי שיש בחופשה לאסיר, כמו גם טענתו כי ראוי לבדוק מעת לעת את תוקפם של המידעים המודיעיניים, מקובלת עליי בהחלט. ראוי שתינתן לאסיר האפשרות לשוב ולפנות בבקשה לחופשה, וכפי שקובעת מפורשות "פקנ"צ החופשות" שם נקבע שאסיר רשאי לפנות אחת לששה חודשים בבקשה מנהלית לחופשה.

יחד עם זאת, כל מקרה ונסיבותיו.

האירוע החמור של רצח שני בני המשפחה המשתייכים למשפחת קראג'ה - עליה נמנה העותר, אך לפני כשנה וחצי, בשנת 2015, מוכיח כי הסכסוך בין המשפחות אכן קיים במלוא עוצמתו, חי נושם ובוטט. איני מקבל את טענת העותר לפיה, כל חטאו הוא בכך ש"איתרע מזלו" שנולד למשפחת פשע, אך הוא מנותק מכל סכסוך הדמים זה שנים רבות. מהמידע של מודיעין שב"ס ומשטרת ישראל, עולה תמונה שונה לחלוטין. קיים קשר בין סכסוך זה לבין הסכסוכים הקודמים והעבירות שביצע העותר.

על פי חו"ד שב"ס, העותר, המסווג לקטיגוריה א', הינו בכיר ומשתייך לארגון הפשיעה קראג'ה (מנהיג). למשפחתו סכסוכים עם ארגוני פשיעה אחרים ג'רושי ואגבריה חרירי וכנופיית חאמד ביפו. הוא מעורב בסכסוך קשה ומתמשך, שגבה קורבנות בין משפחות וותד וקראג'ה. במהלך מאסרו התקבל מידע בדבר מעורבותו ומעורבות הארגון אליו שייך

בסכסוכים בחוץ, כוונת פגיעה בו ומצדו כלפי אחרים ועל כן, ההערכה היא כי בכל יציאה שלו מהכלא קיים חשש לשלומם ולשלום הציבור.

השופט יונתן, אמנם, ציין בשנת 2014 כי נראה שיש רגיעה בסכסוך, אך בא האירוע מלפני שנה וחצי והוכיח שלא כך הדבר. הייתה רק אשליית רגיעה.

מגזה"ד עולה שהעותר, יחד עם אחרים מבני משפחתו נסעו ברכב כשהם רעולי פנים, עקפו רכב בו נסעו קורבנות העבירה, מהרכב בו נסע העותר עם חבריו נורו 25 יריות שגרמו למותו של האחד ולפציעתו של השני. ביהמ"ש העליון קיבל את ערעור המדינה על זיכוי (ברוב דעות) מחמת הספק והחליט להרשיע את העותר בעבירות של רצח וניסיון לרצח.

מסמך נוסף המעיד על המשך קיומו של הסכסוך הינו מיום 25/03/15 (מס' 1862817). כמו כן, קיימים מספר מידעים משנת 2014, המצביעים על כך שהעותר הינו חלק בלתי נפרד מהסכסוך בין משפחות הפשע, שהביא לסכסוך דמים ולקיפוח חיי אדם. חלק מהמידעים הם לאחר ההחלטה שאפשרה "חופשה חריגה" בגלל ההנחה שקיימת רגיעה.

במסגרת המידע הסודי הוצג דו"ח אסירים מסוכסכים ובו רשימה של עשרות אסירים מבתי כלא שונים ברחבי הארץ, אליהם מקושר העותר.

בחוו"ד המשטרה בדו"ח שהודפס ביום 13/06/16 מצוין כי אחיו של העותר מעורב באירוע הרצח מיום 02/02/15. יחידת השטח המכירה את הנפשות הפועלות סבורה שהסכסוך עדיין חם ובעל רגישות גבוהה במיוחד, בעיקר ולאור האירועים האחרונים וניסיונות החיסול הפומביים שנעשו במסגרת חיסולי חשבוניות והסכסוך המתמשך מתעצם. קיים חשש למשפחתו הגרעינית של העותר אם יצא לחופשה, חשש המעמיד בסכנה אנשים, נשים וטף.

ב"כ העותר הפנה ואף ציטט בכתב העתירה קטעים נרחבים מהחלטת ביהמ"ש המחוזי מרכז בעניינו של זאב רוזנשטיין, אולם, ככל הנראה, לא היה ער לעובדה שהחלטה זו **בוטלה** בפסק דינו של ביהמ"ש העליון בתיק רע"ב 1400/16 מיום 13.3.2016, בקובעו כי לא התקיימו באותו מקרה העילות המצדיקות התערבות שיפוטית באופן הפעלת שיקול הדעת של שב"ס. החלטת בית המשפט המחוזי בוטלה ובית המשפט העליון אימץ את עמדת ושיקול הדעת של הגורמים המוסמכים בשב"ס.

הלכה ידועה היא כי אין לאסיר זכות מוקנית ליציאה לחופשה וכי מדובר בפריבילגיה הניתנת לאסיר על פי שיקול דעתה של הרשות המוסמכת, אך עם זאת, לא בקלות תישלל זכות זו מהאסיר על כן, מצופה מהגורמים המוסמכים לתמוך החלטתם בנימוקים ובראיות רלוונטיות ולא לעשות כן באופן שרירותי.

סעיף יב(2)(ג) לפרק ב' של "פקנ"צ החופשות" קובע את הקריטריונים אותם יש לשקול בסיווגו של האסיר: סוג העבירה, טיבה ונסיבותיה, המסוכנות לשלום הציבור, כפי שהיא נלמדת מחומרת העבירה שבגינה מרצה האסיר עונש מאסר, נסיבות ביצועה והעונש שהוטל, יתרת תקופת המאסר ועבר פלילי, מעמדו של האסיר בהיררכיה העבריינית, מידע מודיעיני והערכת מסוכנות בדבר מסוכנותו לציבור או חשש שיפגע על ידי אחר, או מידע אחר המצוי ברשות המשטרה או ברשות גורמי הבטחון או ברשות שב"ס והנוגע לאסיר.

אסיר המסווג ב"קטגוריה א' " כמו זו של העותר הוא אסיר **שאין להוציאו לחופשה** מטעמים של סכנה לשלום הציבור,

כפי שקובע סעיף יא' לפרק ב' לפקנ"צ החופשות.

לנוכח עברו של העותר, מעמדו ורצף הידיעות לאורך השנים, אין צורך באותו רצף כמותי של ידיעות ומידעים, די בידיעות בודדת או אף הידיעה אחת, שהם על רקע כל העבר כדי להביא למסקנה שהסכסוך וכתוצאה ממנו המסוכנות, עדיין קיימים. יש לבחון את הידיעה או הידיעות החדשות על רקע ה"מצע" שנפרש ברצף הידיעות הקודמות שנמשך לאורך תקופת מאסרו.

יש לזכור כי ההלכה היא שביהמ"ש איננו אמור להחליף את שיקול דעתם של הגורמים המקצועיים השותפים בקבלת ההחלטה המנהלית בשיקול דעתו שלו.

נכון הוא שלאור תקופת המאסר הארוכה שריצה העותר, יש לשקול מפעם לפעם את עניינו - סיווגו ושילובו בסבב חופשות, אך אין פירוש הדבר שחלוף הזמן כשלעצמו מצדיק את שינוי הסיווג.

סיווגו של אסיר בקטגוריה זו או אחרת נעשה על ידי וועדת הקטגוריות כפי שנקבע ב"פקנ"צ החופשות", על כן, ככלל אסיר המסווג בקטגוריה "א" שמשמעותה שהוא מנוע חופשות, צריך לפנות בבקשה מנהלית לשינוי הקטגוריה, וככל שבקשתו תסורב, רשאי הוא לעתור כנגד ועדת הקטגוריות.

רק אחרי שינוי הקטגוריה לכזו המאפשרת השתלבות בסבב חופשות, מגיע השלב בו האסיר רשאי לפנות בבקשה לחופשה. במקרה כאן לא הוגשה בקשה נפרדת לשינוי קטגוריה, אלא נכרכה כחלק מהבקשה לשילוב בסבב חופשות.

משטרת ישראל אמונה על בטחון הציבור מכוח תפקידה כאמור בסעיף 3 לפקודת המשטרה. "פקנ"צ החופשות" מחייבת קבלת חו"ד משטרת ישראל לגבי אסירים המסווגים בסיווגים מסוימים. ההערכה נתונה לשיקול המקצועי של המשטרה הממליצה ולרשות המוסמכת המחליטה. הראיות שרשאית הרשות המוסמכת לסמוך עליהן את החלטתה הינן "ראיות מנהליות". ובכלל זה "מידע מודיעיני" כהגדרתו בסעיף יב(א) לפקנ"צ.

ברע"ב 438/15 קובע כב' השופט מזוז כי לא נדרש מידע מודיעיני חדש לדחיית כל בקשה לחופשה. העובדה כי החשש הנשקף לשלום הציבור קיים מזה זמן, אין בה בהכרח לשלול את תוקפו ומשך הזמן לתקפותו של המידע הוא תלוי נסיבות קונקרטיות בעניינו של כל אסיר.

גם קביעת מהימנותו של המידע שנאסף, היא עניין המסור לגורמים המוסמכים בקשות המנהליות. לפיכך, לא יחליף ביהמ"ש את שיקול דעתם בשיקול דעתו, כל עוד נעשה הדבר בהליך ראוי על ידי הגורם המוסמך לכך.

סיכומם של דברים, לאחר שבחנתי את ההחלטה העניינית על רקע מכלול השיקולים שהיה עליה לשקול, ושאותם שקלה, לא מצאתי חוסר סבירות בהחלטה או פגם מנהלי אחר המצדיק התערבות שיפוטית בהחלטה המנהלית שניתנה במסגרת סמכותו של הגורם המנהלי.

העתירה נדחית.

ניתנה היום, י"ד תמוז תשע"ו, 20 יולי 2016, בהעדר הצדדים.